

Новости республики

АЙСЕН НИКОЛАЕВ: «Указ об экологическом благополучии в Якутии нужен всем жителям республики»

Указ «Об экологическом благополучии Республики Саха (Якутия)» нужен всем жителям северной республики, заявил 27 октября во время «Прямого разговора» на телеканалах Россия-1, Россия-24 и радио России глава Якутии Айсен Николаев. Указ нужен и для компаний-недропользователей, и для нашего общества в целом, он нужен для повышения нашей экологической культуры.

«Многие думают, что главными загрязнителями нашей природы являются компании-недропользователи. К сожалению,

главные загрязнители — это наши города, села и посёлки. Имея такие проблемы сегодня, говорить о том, что у нас высокая экологическая культура, что мы все очень любим природу и очень бережно к ней относимся, к сожалению, мы пока не можем. Это надо менять», — сказал Айсен Николаев.

Ил Дархан напомнил, что территория нашей республики огромная, её площадь составляет 3 млн кв. км. На этой огромной территории живёт достаточно мало населения — чуть более 960 тыс. человек.

«Порой кажется, что наши природные ресурсы неисчерпаемые и у нас экологическое благополучие. Ну и что, что мусор лежит, дерево сломали, в реку что-то вылилось. Нас мало, через некоторое всё это пройдёт и восстановится. К сожалению, это не так», — выразил уверенность глава.

Айсен Николаев отметил, что антропогенное воздействие человека и компаний-недропользователей, наших городов, посёлков и сёл очень большое. Северная природа хрупка по своей натуре и то, что в других, более южных регионах природа заживает гораздо быстрее, у нас заживает десятилетиями, если это вообще возможно. Даже за этот короткий период, пока Айсен Николаев руководит республикой, появились новые экологические проблемы. Это загрязнения в Чульмане, в Алданском районе, крупнейшая природная авария на реках Иреях, Малая Ботубуя, Вилкой.

«Поэтому мой второй указ (первым был указ о вступлении в должность, который я обязан был подписать) был об экологическом благополучии нашей республики. Такой указ нужен республике», — подчеркнул глава Якутии.

Напомним, в указе определены при-

оритетные цели обеспечения экологического благополучия в республике на период до 2024 года. Айсен Николаев определил пять приоритетных целей. Прежде всего, это снижение возможных рисков в связи с возрастанием антропогенного и техногенного воздействия на окружающую среду. Ил Дархан предложил создать экологически безопасную и комфортную среду. Также в числе приоритетов — повышение экологической безопасности при осуществлении деятельности хозяйствующими субъектами-недропользователями, рациональное использование биологических ресурсов, сохранение уникальных северных и арктических экосистем и повышение экологической культуры и экологической ответственности гражданского общества республики.

Указ содержит перечень конкретных предложений правительству и парламенту республики, территориальным органам федеральных органов исполнительной власти и органам МСУ муниципальных образований республики.

Пресс-служба Главы Республики Саха (Якутия) и Правительства Республики Саха (Якутия).

Комсомол төрүттэммитэ 100 сылыгар

Комсомолга анаммыт төгүрүк остуол

төгүрүк остуоллар, кэсирдэр, о. д. а. дьаһаллар ытыллылар.

Алтынны 26 күнүгэр улуус дьаһалтатын муннахтыыр саалатыгар комсомол үбүлүйдээх даататыгар анаммыт «Көлүөнэлэр ситимнэ—100 сылга биір харды» дьин тизмэлээх төгүрүк остуол буолла.

Комсомол бэтэрээннэрэ, актыбыыстары, охсупа олоһо ынырыллан сырыттылар. Түмүсүнү улуус дьокутааттарын Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Анастасий Захаров салайан ытта.

Бастагынан, комсомол бэтэрээнэ, РКП Чурапчытаагы райкомун бастагы сакиратэра

Чурапчы ыччатын координационнай Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Анастасия Афанасьева билинни ыччат түмүсүлэрин үлэтин, инники былааннарын кэлсээтэ. Улуустаагы архып үлэһитэ Татьяна Адамова архып матырыйаалларын олобуран, «Чурапчы комсомолчотара—үлэ үһүгэр» дьин тизмэбэ дакылааттаа.

Төгүрүк остуол кыттыылаахтара комсомол ыччаты ийгиилгэ оруолугар, билинни ыччат олоһор-дьаһаар санааларын үлэһинилэр.

Семен Никитин «Чурапчы комсомол төрүттэниитэ, сайдыытын историята» дьин тизмэбэ дакылаат оңордо. ЫБСЛКС райкомун бастагы сакиратэринэн үлэһит Николай Хожанов «Чурапчы райкомолун сакиратэрдэрэ» тизмэбэ сакиратэринэн үлэһитинэн билиһиннэрдэ.

Алексей СЛЕПЦОВ.

СИА иһитиннэрэр

САХА СИРЭ КЫҤЫЛ КӨМҮНҮ ХОСТООНУ ТЭТИМИРДЭР

Өрөспүүбүлүкэ Бырамыысыланнаһын министристи-бэтигар кыһыл көмүһү хостуур тэрилтэлэр кыахтарыгар эрэллэр уонна улахан соруктары туруораллар.

«Сыл түмүгүнэн 26 туоннабы тахсар былааннаахпыт уонна ону толоруохпут. Өссө сыл анаарын анараа өттүгэр 24,5 туоннаны кыайар кыахтаахпыт дии саныырбыт», — дьин бэлиэтээтэ өрөспүүбүлүкэ Бырамыысыланнаһын министриэ Максим Терещенко.

Министиристибабэ көһөҥө уонна бытархай кыһыл көмүһү хостоонунга кэскиллээх-инвестиционнай бырайыактары олохо киллэрээххэ сөбүн этэллэр. 2022 сылга 30 туонна кыһыл көмүһү хостуур соруктаахтар.

«35 туонна көрдөрүүнү ситиһиэхпит дьин билиннитэ эппэпит, ол эрэри 60-ча хампааньабыт көрдөрүүлэрин үрдэтэн, дьонун кылааттарын киллэрэллэр», — дьитэ Терещенко.

АЙСЕН НИКОЛАЕВ ХАЛААН УУТУН СОДУЛУН ТУОРАТЫҤА ҮЧҮГЭЙДИК ҮЛЭЛЭЭБИТТЭРИ НАБАРААДАЛЫЫРГА ЭТТЭ

Ил Дархан видеоконференсийэ сибээһинэн өрөспүүбүлүкэ сиригэр-уотугар 2018 с. халаанга сыһыаннаах федеральнай таһымнаах ысаллаах быһыыны-майгыны туоратыыга муннабы ытта. Кини эмсэһэлээбит оройуоннарга чөлүгэр түһэрэр үлэлэр түмүктэнэн эрэллэринэн, бастын үлэһиттэри набаарадалыырга этии киллэрдэ.

«Сааскы халаан содулун туоратыыга уһулуччу үлэлээх дьону, былаас бэрэстэбиитэллэрин, көннөрү да дьону набаарадалыырга туһунан этии киллэрэргитигэр көрдөһөбүн. Кинилэр үлэлэрин түмүгүнэн муниципальнай тэриллиллэргэ халаайыстыбалар кылгас болдьоһо чөлүгэр түстүлэр», — дьитэ Айсен Николаев.

Бу үлэбэ федеральнай көмө эмиз улахан оруоллааһын санатта. «Россия Бырабыыталыстыбатыгар махтаһабыт. Бэрэсидьиэни кытта кэпсэтээһин кытта үгүс кыһалбалар быһаарыллыбытара, үп көмүгэр кэлбитэ. Өрөспүүбүлүкэ бары мунуугуттан кемелэстүлэр, урбааньыттар, ханнэру да дьон көмө-ама буоллур», — дьин Саха сирин баһылыга эбэн эттэ.

Өрөспүүбүлүкэ Бырабыыталыстыбатын бэрэссэдээтэлин бастагы солбуйааччы Алексей Колодезников иһитиннэрбитинэн, ыйаах чэрчитинэн көрүлүбүт 26 тэрэһинтэн 22-тэ туолла. «Саха сирин Ил Дарханын ыйааһын толорууга бары кыахтар туһанылынылар. Бары эмсэһэлээбит кэһилиэнньэлээх пууннарга эппизтээх дьон бигэргэниилэр, ситирииллээх былаас уорганьын бэрэстэбиитэллэра кыттыылаах сробуочай бөлөхтөр тэриллэбиттэра», — дьин Колодезников бэлиэтээтэ.

Оскуола бибилэтиэкэлэрэ — сайдыы инники кирбиитигэр

Алтынны 26 күнүгэр үөрэх управлениетын муннахтыыр саалатыгар улуус оскуолаларын бибилэтиэкэлэрэ түмсүүлээх төгүрүк остуол тэрилиннэ. Муннабы үөрэх управлениетын методическай отделын сүрүннүүр исписэлиинэ М.С. Артемьева салайан ыытта.

Кирии тылы үөрэх управлениетын нааалынныга Т.В. Павлова этта. Кини этиитигэр информационнай-библэтиэчинэй клин наадалаарын, интэриниэт тэтимэ күүһүрэн, иһитиннэри хас биридди

Улууска — бу күнүгэрэ

Алтынны 24 күнүгэр Чурапчы нэһилиэгэр улууска аан бастакытын "Самоцветы" диэн доруобуйаларынан хааччахтаах оҕолору уонна кинилэр төрөппүттэрин түмэр, дьарыктыыр киин аһылына. Улууска уопсайа 180 манньк кыһалбалаах ыал баара биллэр, бу тэриллибит кулуупка 60-ча ыал бэлэстэннэ.

"Биһиги ийэлэр өссө бу саас түмсэммит, манньк кулуубу тэриһиппит. Тэриниэх иннинэ "Харысхал" аһымал пуондатыгар киһирэн үөрөнөн, субэ-ама ылан тахсыбыппыт. Бастатан туран, дьиз-уот буларга улахан мэхэйдэри көрсүбүппүт, онуоха

Төрөппүт дьоло — оҕотугар

...Оҕону төрөппүттэн ураты ким даҕаны атабар туруорбат...
"Харысхал" аһымал пуонда дириэктэрэ В.П. Душкевич.

Чурапчы орто оскуолатын алын кылааһын учуутала Александра Петровна Ильинова угары баран, бэйэтин кыбартыратын уларыта. Бу кииммитигэр баалаах төрөппүттэри ыныран, күн айы анал дьарыктары тэрийэргэ быһаардыбыт. Онно остуоруйанан уонна үлэнэн терапиялар, уруһуй куруһуога, массаж, погледы кытары дьарыктар, ода көрүннэр кириэхтэрэ. Манна эбии Дьокуускайтан туһааннаах исписэлиистэр кэлэн дьарыктыахтара. Биһигини кытары гимназия оҕолоро шэфтэллэлэр. Манна барытыгар мизэх Александра Петровна бэйэтэ, Антонина Ивановна Сивцева, Светлана Валерьевна Попова куус-көмө буолаллар", — диэн салайааччы Евгения Семеновна Филиппова кэпсир.

Улуустат тутаах тэриһтэлэрин салайааччылар, Дьокуускайтан "Харысхал" аһымал пуонда дириэктэрэ В.П. Душкевич Чурапчы ийэлэрин манньк хороун быһыыларын бэлэстии, инники үлэлэригэр өйөбүл буола кэлэн кыттыһы ылылар. Чурапчы нэһилиэгин баһылыгына э.т. А.Г. Егоров

Егоров салайааччытыгар тыһ.суумалаах сертификаты туттарда. Кулунмүрдүү сылдыар сырдык таас араас өнөөх буоларыны, оҕолор эмиэ ураты дьобурдаах, көрүүлээх буолалларын өйдүүх тустаахпыт "Самоцветы" киин инники үлэтэ ситиһиллээх, таһаарылаах буоларыгар баҕарыабын.

ҮС ҮӨРЭХ КЫҤАТА — БИИР СОМОҔО!

Алтынны 25 күнүгэр улуустаабы ыччат координационнай Сэбиэтин көбүлээһининэн, "Айылгы" КуодСК үс үөрэх кыһатын маннайгы кууруһун устудьуоннарыгар саамай кэтэһиилээх бэлэз түгүннэрэ — бастакы куурустар сүрэхтэниилэрэ буолла. Чурапчытаабы физкултурунай институт, Чурапчытаабы колледж, Одьулууннаабы аграрнай техникум бастакы кууруһун устудьуоннара кэлэн, олус көхтөөхтүк кытыннылар.

Тэрээһин сабаланыыга ыччаты уонна дьиз кэргэн балиитикэтин өйүүр социальнай-психологическай киин үлэһиттэрэ, салайааччы А.С. Капрынова "тимбилдинг" диэн бэйэ-бэйэни кытары үчүгэйдик билсэргэ аналлаах оонньууну ыыттылар. Ол кэннэ устудьуоннар бэлэмнээн калбит нүөмөрдэрин, ырыаларын-тойуктары көрдөрдүлэр. Салпы биэчэр сүрүн ыалдыга, ырыаһыт KitJah устудьуоннары сэргэхситтэ.

Устудьуоннар түмсүүлэрин, биер сомоҕо буолууларын тэрийсипит улуус ыччаты кытары үлэбэ отделын исписэлиинигэр И.Т. Пономаревка, "Айылгы" КуодСК уус-уран салайааччытыгар С.В. Хомподоевага, улуус кылаабынай архитекторыгар Т.А. Игнатьевага бастакы куурус устудьуоннара дйрин махталларын тиздэллэр.

Балаһаны бэлэмнээтэ: Семен ЖЕНДРИНСКЭЙ.

2018 — улууска Оҕо уонна ыччат дьоһурун сайыннары сыла

ChurЭкспо – 2018

Чурапчы улууһугар быйыл Оҕо уонна ыччат дьоһурун сайыннары сылын биллэриммиз. Онно сөл түбэһиннэрэн, алтынны 24 күнүгэр А.И. Федотов аатынан Ыспартыбынай комплекса оҕо, аҕа уонна учуутал кыттылаах "ChurЭкспо-2018" диэн илиминэн оноһуктар аһаҕас быысталакара тэрилиннэ.

Уопсайа 29 үөрэнээччи аҕаларын уонна учууталларын кытары улуус 9 оскуолатыттан кэлэн кытыннылар. Саамай көхтөөх оскуолаларынан И. Федосеев-Дроос аатынан Дириннээби агрооскуола уонна С. Макаров аатынан улуустааҕы гимназия ааптанылар.

Тэрээһин үөрүүлээх чааһыгар улуус баһылыгын үлэс уонна инвестиция бөлүгүрүстөрүгэр солбуйааччы И.К. Матвеев, улуус үөрэҕин начаалынчыгын

солбуйааччы И.И. Чичигинаров эбэрда тылы эгитилэр.

Бу быысталака аҕалар уол оҕону сөпкө иттиилэрэ, сиргэ-уохка, булка-алка илдьэ сылдьыылара, улаатан ыл аҕата буопалларыгар бэлэмниир кэрчик кэмнэрэ тоһору көһүннэ. Ол курдук, мастан саҕалаан тимиринэн уһаммыт, аныгы үйэ тэтиминэн саҥа технологиянан онорбут оноһуктарын хэлбит ыалдьыттарга көрдөрдүлэр.

Оҕону, ыччаты сөпкө иттиигэ, кинилэр уопсай дьарыктарын өйөөһүннэ туһуламмыт сыл жодуустээхтик аһан иһэриттэн бары даҕаны астына-быт.

Семен ЖЕНДРИНСКЭЙ.

Эһиги болҕомтобутугар

«БИЧИК» КИНИГЭ КЫҤАТЫГАР ТАХСЫБЫТ САҢА КИНИГЭЛЭРИ ААХ, СЭРГЭЭ!

Иван Сысолятин. "1986. АРҒЫАРДААХ СААС"

Күндү ааҕааччы, соторутаабыта аҕай курдук этэ дии, уларыта тутуу тыһынын өрүкүгэ көрсүбүппүт, хөҥүл чагизэн салгына түөспүтүн киэптээбитэ! Ол инникигэ эрэллэ саҕар ким илдьитэ буолан, бу сэхэн 1980 с. сыллар бүтүүлэригэр сахабыт дьоно-сэргэтэ тыа сиригэр, интэлигиэнсийэтэ куоракка хайдах үлэлээн-хамсаан, тугу ыраҕаанан, туох кыһалыаланан, олох олорон аастыктарын ырылымны көрдөрөр.

Дьоккууска куоракка 1986 сыл сааһыгар катокка тахсыбыт күлүтээнни быһыы уопастыбаҕа тыһаан турбут быһыыны-майгыны, күтүргүйаны тобо тарпыт курдук, төлө тардан устудьуон ыччат айдааныгар кубулуйбута, бүтүн Сойууска дуорааннамыта.

Ааптар токурутан өйдөөһүн түмүгэр саха норуотугар омугумсуйуу күлүгэ түгэриллибитин, онтон төрүөттэнэн ылымныбыт сыһа дьаһаллар уопастыбабыт олоҕор хайдах сабыдыаллаабыттарын итэҕэтиллээхтик сэлэтиир.

Аркадий Дрофеев - Улдьаа Харалы. "КИҤИ-ХАРА БУОЛААРЫ"

Өбүгэлэрбит барахсаттар ирбэт тонноох, муус-хаар дойдуга Айыы суаһутун иитэн, айахтарын көрүнэн опорбуттара. Уһун курааннар, номохо кирибит уу сuttара, киһини хара быарынан халын хаардаах кыһыннар, аан дойдуну хам тоноруох чучураан тымнылар кинилэр модун санааларын булгуруппатахтара, олоххо тардыһыларын уҕарыппатахтара.

Күчүмэбэй кэмнэргэ сарын саныларымтан өйөөһөн, тарбах тарбахтарыттан тардыһан, өбүгэлэрбит олоҕу салҕаан испиттэра. Ол иһин күн бүгүн биһиги, сахалар, баарбыт. Ону тэнэ изгэйэр икки атахтааҕы доһулуппун, киһи-хара онорбут улуу таппал ол быһыры кэмнэртэн баара.

Устан аастыт олох быһыын сэргээн, ааптар бэрт итэҕэтиллээхтик, уустаан-ураннаан суруйбутун ааҕаахпыт.

Анна Гончарова. "ИЗНЬЭ УОННА ИЭЛЭ КӨРДӨӨХ СЫРЫЛАРА"

Билинни кэм нуучча талааннаах оҕо суруйааччыта, уйулҕа үөрэхтээбэ Анна Гончарова төрөппүт оҕотугар ааҕарыгар аналлаах хас да тыһынан тылбаастаммыт 20-тэн тахса сиэрийэлээх Изньэ уонна Иэлэ көрдөөх сырыларын туһунан остуоруйаларын маннайгы кинигэтэ сахалыы тылбаастанна.

Үтүө санаалаах остуоруйалартан оҕо да, төрөппүт да олох араас түгэннэригэр хоруй булуоҕа. Хас биридди остуоруйа аһаҕас, доһордуу, истин сыһыанна иитэр, кутталы туоратар, кэрэни сыаналыырга үөрэтэр аналлаах. Кинигэ кэннигэр баар тургутук айымньыны истибит, аахпыт кэннэ санатыһарга туһалаах.

Любовь Ильина. "ЧЭГИЭН БУЛУУ КИСТЭЛЭНЭ"

Аныгы олоххо медицина төһө да сайыннар, ыалдьар дьон аһыйаабат. Саамай сүрүнэ — доруобай сылдыаахайын диэн этэбит. Оттон доруобуйабытын эрдэттэн хайдах көрүнөбит, хайдах көмүскэнэбит? Маннайгы быһыыларга судургу хоруйдары, хас биридди киһиэхэ сөптөөх, тобростоох эрсиэлтэри, үтүө субэни-аманы бу кинигэттан булуоххут. Тус олоххутугар туһанаахпыт.

Бэлэ түгэл

УБҮЛҮӨЙДЭЭХ КЫЛААС ДЬОРО КҮНЭ

Хайдах этэй – сып-сырдык сандаархай күннээх, кыыргах да былгыта суох күөх халлааннаах, биэр дабаны куһаган санаата суох үтүөкүн дьонноох оло саастыт, күлүү-үөрүү аргыстаах оскуолатаагы сылларбыт...

Д.Д. Красильников аатынан Мугудай орто оскуолатыгар сурахха сөнөр дууһаа имэр дьоро түгэн буолан ааста. Ол курдук оскуоланы 1968 сыллааха бүтэрбит выпусктар 50 сыллаах үбүлүйдэрин көрөө «Арахсыспат аргыстарым «Юность-68»» дьон оскуолатаагы кэмнэрин уонна кэннэки опхотуун туһунан кинигэни таһааргардылар. Дьоро түмүкүгэ кинигэ дьоруойдара – Мугудай орто оскуоланы 10-с ыгууһун олооро уонна кылаас кийииттэрэ, күтүөттэрэ кэллилэр. Оскуоланы 47 оло бүтэрбит буоллаһына 30 буолан ону таһынан кийииттэр, күтүөттэр кэллилэр. Хомойуох иһин, сорохторо опхотон тубраабыттар.

Дьоллоох дьонун туона оскуола кэлэктиибин уонна улахан кылаас олоорун кытта көрсүтүүтүн сабаалана. Манна үөрэллэр учууталлара: Анастасия Самсоновна Окунева, Любовь Дмитриевна Барашкова, Екатерина Фоминична Коротких, Мария Тарасовна Толстоухова күндү ыалдьыттарынан буоллулар. Оччотобу кэмнэ оной-соной көрбүт кыраанаан кыргыттар, оторой-моторой үлэттэр, билигин опхоту суотларын булбут алам саастаах үбүлүйдээх кылаас сырдыкка көрбө үһүбүт учууталларын, итээнчиллэрин, үөрэммит оскуолаларын истиг тыллаларынан ахтан, махталларын, эбэрдэлэрин тирэтиллэр. Бу көрсүтүүгэ анал быыстапкаларын туруоран чакчы да барытыгар дьобурдаахтарын көрдөрдүлэр көрсүтүү ис номоһун дьирэктитилэр.

Эбиэттэн кинэ оскуола олоорун

кытта утары хамаанда туруоран, ойор-табар оло саастарын эргиттилэр. Кинэ 50 сыллаах үбүлүйдэрин көрөө, таһаартарбыт «Арахсыспат аргыстарым «Юность-68»» кинигэ сурахтэниитэ буолла. Бу үөрүүлээх тэрээһини Мугудайдаагы Татьяна Андреевна Жараева аатынан модельнай библиотэка үлэһитэ, СӨ култууратын туйгуна Евдокия Дмитриевна Попова илээн-сабалаан ытта. Кинигэ сурахтэниитин кэмгэр 50 сыл-аннараа өттүгэр эдэркээн улааттар, кыргыттар опхотон кин суолугар үктэнэр күннэригэр «Умнуллубат онус кылаас» ырыа намыһын матыбыгар вальстаан дайбыт буоллаһтарына, кинигэри эбэрдэлээн, 11-с кылаас үөрэнээччилэрэ көтө-дайа вальстаан, эбэрдэлэрин тирэтиллэр.

Акулина Николаевна тоһоболон библиотэка билигин курдук опхоту, философия, логика, наука бары сабаатыгар таһымнаах олоор үүнэн-сайдан тахсы-быттар. Манна бааллар: РФ уонна СӨ физическэй култууратын уонна успуордун туйгуна, СӨ успуордун бэтэрээнэ СахаАА бочуоттаах маастара, педагогика билимин кандидата доцент Петр Дмитриевич Гуляев; РФ үөрэбүриитин туйгуна, РФ үтүөлээх үлэһитэ, Учууталлар унууталлара, 4 төгүл

бочуоттаах тутааччыта, СахаАА бочуоттаах маастара, Мугудай нэһилиэгин Бочуоттаах опхотобу Аркадий Гаврилович Пермяков, уо да

10-с кылааска үөрэнэ сылдьан, бары интэринээккэ опорбуттар. Уруоктарынан ааһалларыгар бэйэ-бэйэлэригэр көмөлөсүһэн, ханна бабарар биер илэ-эх дьиркэргэн курдук сылдьан, ол түмүгэр «Юность-68» дьон түмөүү тэриммиттэр. Ол аатынан кинигэлэрин «Арахсыспат аргыстарым «Юность-68»» дьон

Билигин билигин таас оскуола үөрэнэбит үлэһиттэр. Бу оскуола амылаа-тын тутуллуутугар бары выпусктарга ыһыры таһааран, бэйэлэрэ 106000 солкубайы хомуйан, ол түмүгэр 10 сыл буолан баран, таас оскуола дьэндэйбитэ. Убүлүйдэрин аайы санааны киллэрэр үтүө үгэстэри кэнэтэр бабалаах оскуола библиотэка кинигэлэри, буфетка, холодильник, оскуоланы бүтэрбит худуоһунуу олоор хартыыналарынан галерея баар буоллун дьон. Коля Попов

математика, физика учууталларын Бүтүн Россиятаагы Зиминнэр фондаларын куонкуруһун кыайылыаһа, «Россия бастын учуутала», РФ Президенин Граһын хаһаайката Мария Иустиновна Хокутанова, СӨ үтүөлээх экэнемийэ, Чурапчы улуһун, нэһилиэгин Бочуоттаах опхотобу, «РФ потребкооперациятын сайдыытыгар кылаатын иһин» уордьянаах Евдокия Даниловна Лазерова(Пермякова), СӨ норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, СӨ

ааттаабыттар. Кинигэ таһыгар борохуот баара эмиз мэнээһэ буолбатах. Тоһус кылааска үөрэнэ сырыттахтарына, СГУ-ну сана бүтэрэн кэлбит Василий Алексеевич Максимов физикаба үөрэллэр уонна кылаастарын салайааччытынан аһаммыт. Олоор сүрдээһин сөбүлээбиттэр Василий Алексеевич араас тизмэһэ кылаас чааһын ыттар, субуотунуулары тэрийэн үлэлэтэр, похуоттарга сырытыннарар, кыһын булунууах дьон ытык сиргэ илдьэн хайыһардатар эбит. Булунууах үрдүк сырыгар туран, ыра санаа оностон, Өлүөнэ өрүтүнэн сүбүстэри көрө устарга сыал-соруку туруордуммуттар. Нэһилиэк тэрилтэлэригэр опхотун мастарын бэлэмнээн, харчы өлөрбүттэр. Хомойуох иһин, төрөлүүтүгэ ыппатахтар.

Ол баа санааларын манан борохуота хас көрүстэхтэрин аайы ахтыллар эбит. Оло саас ымыыта буолбут баа санаалара 2008 сыллааха туолбут. 27-из буолан Михаил Светлов теллохордунан айаннаан үс күн дуһууа сыһынан кэлбиттэр. Убүлүйдээх сылларын, ол эбэтэр 5-ти сыл буола буола Саха сирин туристическэй сирдэринэн сылдьан көрсөллөр эбит. Арай сылдьыбатах сирдэрэ – Уһаа Дьааны хайалара, Оһо да тийэллэрэ буолуо. Хаһа да сырытталлар, үөрэммит оскуолаларын, учууталларын, олус күндүтүк санаыттар. Ол да иһин куруутун куус-көмө буола туралларыттан үөрэбит уонна кин туттабыт.

хартыынатын баһахтээбиттэрэ.

Оскуоланы аһыллаан киирбиттэрэ 60 сылыгар – оскуола күөх суугунна суугунна, бэйэтэ сэдээх буоллун дьон. Ман опордубуттара, ботаническай садтан мас ыппалларыгар 25000 харчыны биэрбиттэрэ. Онтон быһылгы үбүлүйдээх сылларыгар эмиз талах опордубуттара, 20 тыһыына харчыны эмиз ботаническай садтан кэрэ көстүүлээх мас ыппан опордубуттэр бэлэх ууммуттара. Оскуола үбүлүйдээх сылларыгар бэлэхтэрэ туһунан ыраас ыра санаалаах, кэрэ кэлсэн кэллээх выпусктарбыт үөрүүлээх да, хомолтолоох да кэмнэригэр өрүү биергэлэр.

Бу кылаастан кили элбэххэ үөрэнэр, Аһа талааннара. Бу дьоро кизлани Петр Алексеевич Дьяковскай, Татьяна Николаевна Горохова кэрэ куопестарынан Елена Семеновна Пинигина имигэс үнүкүүтүнэн кизгэттилэр. Түмүгэр үбүлүйдээх кылаас оскуоланы быһыл бүтэрэр выпусктарга кэс тыллаларын эһитилэр, «Баа санаа манан борохуота» билиэни үөрүүлээх быһыыга-майгыга туттардылар, туордунан күндүлээтилэр.

Түгэнинэн туһунан, өрүүтүн сырдыгы-карэни сабар, кэсими кэрэһилиир күндү выпусктарбытыгар махталбытын тирэдибит. Аһа дабаны сурахтан сүппэт үтүө өйдөбүлү инэрэ сылдьын. Эһиги сайынгы тахсар күн сарыала сырдыгынан сыдыаайарын курдук ыраас ыра санаабыт туола турдун.

Прокуратура на защите прав граждан - участников долевого строительства многоквартирных жилых домов

Вопрос: Как можно охарактеризовать ситуацию в сфере долевого строительства на территории республики?

- Надзор за соблюдением прав граждан - участников долевого строительства многоквартирных домов и иных объектов недвижимости является одним из приоритетных направлений деятельности органов прокуратуры республики.

По данным прокуроров по состоянию на 01.09.2018 в республике 65 застройщиками возводятся 111 объектов долевого строительства, заключено 8 874 договора участия в долевом строительстве.

На сегодня на территории республики остается 7 «проблемных» многоквартирных домов в реестре пострадавших дольщиков состоят более 100 граждан. Три из указанных объектов расположены в Чурапчинском районе, застройщиком по ним являлось ООО «Макрос», четыре находятся на территории г. Якутска - это 14-ти этажный жилой дом с нежилыми помещениями в квартале 69 г. Якутска (вторая очередь), застройщиком по которому являлось ООО «Северная строительная компания», а также блоки Г-1, Г-2 и Г-3 32-х квартирного жилого дома в микрорайоне «Иппинка» г. Якутска, строительство по которым осуществлялось ООО СПФ «Черов и К».

На контроле прокуроров также находятся 11 объектов долевого строительства, по которым застройщиками переносились сроки введения объектов в эксплуатацию, в том числе на территории г. Якутска - 8, г. Мирного - 1, Нюрбинского района - 1 Чурапчинского района - 1.

В частности это такие объекты как: «Многоквартирный жилой дом с офисными помещениями по ул. Ленина д. 32 в с. Чурапча Чурапчинского улуса», строительство по которому осуществляется Региональным общественным фондом поддержки инициатив пенсионеров «ИИТИИ», «Многоквартирный жилой дом 9-ти этажный, 1 очереди в 11 квартале, ул. Автодорожная, 19», застройщик ООО «Монолит Строй», «Жилой комплекс в квартале 16 г. Якутска. Жилой дом № 1 - 1 очередь» застройщик ООО «Симиир», «Многоквартирный жилой дом с социальным в 72 квартале г. Якутска 16 этажей», застройщик ООО «Товары Саха Якутместпрома» и др.

Вопрос: Какая работа проведена прокурорами в целях стабилизации ситуации, защите прав участников долевого строительства?

- Приведенные выше данные свидетельствуют о том, что ситуация в сфере соблюдения прав граждан - участников долевого строительства многоквартирных домов и иных объектов недвижимости остается сложной.

В связи с этим, вопросы обеспечения законности в деятельности застройщиков, органов исполнительной власти и контролирующих органов при соблюдении прав граждан-участников долевого строительства, а также в деятельности правоохранительных органов при выявлении, раскрытии и расследовании преступлений в данной сфере находятся у прокуроров на постоянном контроле.

В 2017 году, прошедшем периоде 2018 года прокурорами в рассматриваемой сфере выявлено более 100 нарушений, по которым принято более 70 мер прокурорского реагирования, к установленной законом ответственностью привлечено 30 должностных лиц.

В частности, по отмеченным 7 «проблемным» объектам прокурорами в деятельности застройщиков выявлены факты привлечения денежных

средств граждан по договорам, не прошедшим регистрацию, долевого использования средств на сумму более 81 млн. рублей, неприятия мер по заключению договоров страхования гражданской ответственности застройщика и др. По фактам хищения денежных средств дольщиков данных объектов, возбуждены уголовные дела по ч.4 ст.159 и ч.1 ст.201 УК РФ, по двум из которых ведется следствие, по 1 вынесен приговор с назначением наказания в виде реального лишения свободы.

Кроме того, в том числе по материалам прокурорских проверок возбуждены уголовные дела по ч.2 ст.200.3, ч.1 ст.201 УК РФ по фактам незаконного привлечения денежных средств участников долевого строительства, злоупотребления полномочиями по объектам строящимся ООО «Симиир», ООО «Товары Саха Якутместпрома», Регионального общественного фонда поддержки инициатив пенсионеров «ИИТИИ». К 10 годам лишения свободы осужден гр. Д., который не имея намерений взять на себя обязательство по строительству гаражных боксов с жильем надстройками и многоквартирных каркасных домов в микрорайоне Новопортовой г. Якутска, заключил договора на строительство с 46 гражданами на общую сумму 34 845 000 рублей, которые похищены.

Вопрос: Проведенные мероприятия повлияли на изменение ситуации в сфере долевого строительства?

- В результате принятых мер и межведомственного взаимодействия с органами власти и контроля восстановлены права более 300 участников долевого строительства по объектам, возводимым застройщиками ООО «Северная строительная компания», ООО «СеверТеплоСтройСервис», ООО «Теплосервис», ООО «Макрос», ЖСПК «Стерх», ООО «Дальстрой», МУП «АРТ» ГО «город Якутск», ООО ПКФ «Ормикс» и др.

Вместе с тем, с учетом оставшихся «проблемных» объектов, данных о переносе сроков ввода в эксплуатацию более 10 объектов долевого строительства, прокурорами работа в данном направлении продолжается.

В августе 2018 года органами прокуратуры республики проведен единый день приема граждан, организована работа горячей линии по вопросам соблюдения прав участников долевого строительства многоквартирных домов и иных объектов недвижимости.

В единый день приема в аппарат прокуратуры республики граждане обратились по вопросам неисполнения обязательств со стороны застройщика ООО «Теплосервис», ООО «Симиир», ООО «Монолитстрой», ООО «Товары Саха Якутместпрома», ООО СПК «Черов и К» и др., в том числе по вопросам нарушения сроков ввода объектов в эксплуатацию, получения страховых и социальных выплат в случаях банкротства застройщика до завершения строительства объектов и т.д.

В ходе данного приема гражданам разъяснены нормы федерального законодательства, получены от них письменные заявления, по которым организованы проверочные мероприятия.

В том числе по результатам проведенного приема прокуратурой республики Правительство республики проинформировано о необходимости совершенствования механизма правового регулирования поддержки обманутых дольщиков, выделении финансирования на оказание мер социальной поддержки указанной категории граждан, пострадавших от действий недобросовестных

застройщиков. В целях устранения нарушений связанных с ненадлежащей реализацией полномочий по восстановлению прав участников ряда объектов долевого строительства, внесено представление в Министерство архитектуры и строительства комплекса республики.

Вопрос: Какие можно дать рекомендации гражданам, которые намерены вступить в долевое строительство, чтобы им не оказаться в числе пострадавших дольщиков?

- Гражданам, которые намерены вступить в долевое строительство, в целях сокращения риска погашения в число пострадавших дольщиков, в первую очередь нужно изучить нормативную базу в частности Федеральный закон от 30.12.2004 № 214-ФЗ «Об участии в долевом строительстве многоквартирных домов и иных объектов недвижимости». Необходимо при этом иметь в виду, что с 1 июля 2018 года в данный закон внесены кардинальные изменения по правилам продажи строящегося жилья, которые направлены на защиту прав граждан-участников долевого строительства.

В частности по новым требованиям, застройщик на начальном этапе строительства обязан иметь собственные средства в размере не менее 10% от планируемой стоимости строительства домов. Не менее чем за три дня до регистрации договора долевого участия, застройщик обязан перечислить в Фонд защиты дольщиков 1,2% от стоимости каждой квартиры. В ином случае договор не регистрируется. В отношении по строительству объектов по договорам долевого участия вводятся банки, которые должны быть аккредитованы государством. Смысл участия банков заключается в том, что денежные средства покупателей передаются в банк, который финансирует строительство многоквартирных домов. В период строительства денежные средства резервируются на счете банка и переводятся застройщику после того, как он выполнит свои обязательства перед дольщиками. В случае если застройщик свои обязательства не выполнит, то денежные средства возвращаются покупателям. Указанная схема окончательно должна быть введена в следующем году и пока не является обязательной.

Помимо изучения требований законодательства, гражданам необходимо проявить бдительность и осторожность в выборе застройщика. Нужно внимательно изучить информацию о застройщике, размещенную в сети «Интернет», средствах массовой информации.

К примеру, выяснить, сколько застройщик находится на рынке долевого строительства, какие объекты им уже возведены, имели ли место проблемы при строительстве им объектов, а также переносились ли сроки строительства. Внимательно изучить проектную и разрешительную документацию застройщика при этом сама проектная декларация, так же как и разрешение на строительство, документы подтверждающие права на земельный участок, должны быть размещены на официальном сайте застройщика.

Особое внимание необходимо обратить на договор участия в долевом строительстве в котором в обязательном порядке должны найти отражение существенные условия. Это:

- конкретный объект долевого строительства - многоквартирный дом или иной объект недвижимости;
- срок передачи застройщиком объекта участнику долевого строительства;
- цена договора, сроки и порядок ее уплаты;
- гарантийный срок на объект долевого строительства;
- способы обеспечения исполнения застройщиком обязательств по договору.

При отсутствии в договоре названных условий он считается незаключенным.

Важно знать, что предварительный договор купли-продажи, предварительный договор долевого участия, инвестиционный договор, договор бронирования определенной квартиры и т.д. не являются договором участия в долевом строительстве.

СЕМЕН СТЕПАНОВИЧ ЯКОВЛЕВ - ЭРИЛИК ЭРИСТИИН – КЛАССИК – СУРУЙААЧЧЫ

Семен Степанович Яковлев – Эрилик Эристиин (1892–1942сс.) – саха билигинни литературатин төрүттээчилэртэн биридэстэрэ, биллиилээх олонхоһут, классик – суруйааччы, маннайгы романист, сахалартан бири бастааһын нууччалыы тылбаастанан, дойдуга кизиник биллибит айымньылардаах, хатыламмат ураты талааннаах, бөдөн прозаик быһыытынан кизиник биллэр.

Суруйааччы олоһо, охсууута, айар үлэтэ барыта саха дьонугар – сэргэтигэр тыыннааһар номоххо киирбит, умнуллубат үһүн тыыннаммыт уратылаах. Кини төһө да бааны кыламынар кылгас кэмгэ, уонтан эрэ кыратык чорбойор сылга, айар үлэ алыттаах аартыгынан айаннааһар, өйтөн сүппэт өлбөөдүйбэт, өлбөт үйүлээх айымньылары: ыстатыйалары, публицистиканы, хоһооннору, поэмалары, пьесалары, кэпсээннэри, сэтээннэри, романы уонна түөрт олонхону айан, суруйан хаалларбыта.

Эрилик Эристиин олоһун, айар үлэтин чинчийи саҕаламмыта бачаачча буолла. Ол курдук, билигин норуодунай суруйааччы Семен Андреевич Попов-Сэмэн Тумат, суруйааччы аймаҕа, учуонай Иоганн Егорович Максимов, кыраайы үөрэтэр бири дойдутаахтара элбэх ыстатыйаны, ахтыылары суруйдулар.

Научнай-чинчийэр үлэни маннай лингвист-учуонай Семен Андреевич Новгородов кыһа Елена Семеновна Новгородова саҕалаабыта. 1954с. Ленинград куоракка "Творчество якутского писателя Эрилик Эристина" диэн тизмэҕэ филологическай наука кандидатын истизэнигэр диссертацияны ситиһилээхтик көмүскээбитэ.

Оттон кэлин филология наукатын доктора профессор Николай Николаевич Тобуруокап 1963с. "Эрилик Эристиин олоһо уонна айар үлэтэ" диэн тизмэҕэ диссертацияны көмүскээбитэ. Ол кэнниттэн "Писатель журнальной закалки" монографияны, "Эрилик Эристиин" туһунан сахалыы кинигэни, элбэх ыстатыйаны суруйбута.

Суруйааччы төрөөбүтэ 125 сылыгар филология наукатын доктордара, профессордар Николай Николаевич Тобуруокап, Варвара Борисовна Окурова "Эрилик Эристиин олоһо уонна айар үлэтэ" диэн биллиилээх суруйааччы чабылхай олоһун, барҕа баай уус-уран нэһилиэстибэтин, поэзиятын, драмаларын, кэпсээннэрин, сэтээннэрин уонна саха литературатигэр бастааһын суолу арыыйбыт романын – диригин ырытар монографиялара күн сиригэр көрдө. Итини сэргэ, өрөспүүбүлүкэ уонна улуустарга борт элбэх тэрээһин, ааҕааччылар түмсүүлэрэ буолан аастылар. Сайыныгар суруйааччы төрөөбүт нэһилиэгэр Чакырга үбүлүүдүк ыһыах ыһыллыбыта.

Классик-суруйааччы литературинэй тыл үөскээн-тэнийэн барарытыгар, саха билигинни литературатигэр төрүттэниитигэр улахан үтүөлээх. Академик Петр Алексеевич Слепцов "суруйааччылар саха литературинэй нормата олохсуйарыгар ураты суолталаахтар, олортон бири саамай чабылхайдара Эрилик Эристиин буолар" диэн эппитэ [1, с. 158]. Манна суруйааччы айымньыларын тылын-өһүн сайдан-уларыан испит суола бүтүн литературинэй тыл уларыытын кэрэһэлэбит диэн бэлиэтир.

Саха литературатигэр норуот тылын уус-уран айымньытын диригин билэр, олохторун илгэтэ оностубут олонхоһут-суруйааччылар кизиник биллэллэр. Олонхолорунан аар-саарга албан аартыбыт, суон сурабырбыт, аан дойдуга тийэ биллибит олонхоһут-суруйааччылар

Платон Алексеевич Ойуунускай, Семен Степанович Яковлев – Эрилик Эристиин, Владимир Михайлович Новиков – Күнүк Урастыырап, Сергей Степанович Васильев – Борсгонскай буолаллар.

Эрилик Эристиин очотооһу уран тыл-өс уһулчулаах маастардарын кыл имэрийэ төрөөбүт буолан, оро эрдэбиттэн олонхо алыттаах абыллар ылларан, кинилэри батыһа сылдьан истэрэ. Ааттаах-суоллаах ырыаһыттар, олонхоһуттар былыр-былыргыттан хайдах үөскээбиттэрин, ханна-туох ыллаабыттарынын-туойбуттарынын тустарынан ис-иһиттэн сүрдээһин аһыллан, изиэн – куйан кэпсир, кэпсэтиһэр, санаа атастаһар идэлээх эбит. Ол да иһин буолуо, «Кэриэс туолуута сэтэнигэр» манньк бэлиэ кэрчиги киллэрбиттээх: "Былыр былыргыттан бу Бакыр нэһилиэгин курдук ырыаһыт, олонхоһут уугутан үөскээбит сирэ суох. - Хопто уола этин сии – сии кэпсээн барда. – Мин кыра оро эрдэхпинэ бири кэмгэ Оросо уола Ырыа Дьаарай, Абааһы Ньукүлэй уола Саракааса Ньукүлааскы, Мусс уола Олонхоһут Онолу, Атааннаах уола Ырыа Чоргуй диэн дьон үөскүү сылдьыбыттар. Олортон Ырыа Дьаарайы Лиэпсикэп кулуба сааһын тухары ырыаһытынан дьылгитэр тутан олорбута. Кини тойоно өлбүтүн эрэ кэннэ, икки хараҕа суох буолан, тонхоччу кырдьан баран, босхолоһон, дойдутугар кэлэн өлбүтэ. Олонхоһут Онолуну Оруһун кулуба хас уруутун, ыһыаһын айы 20 көс сиргэ аттаах киһи ыытан туттаран ылара. Атааннаах уола Ырыа Чоргуй Өлөксөй кулуба уруутугар сана ыллаан дьылгэтин эрдэҕинэ абааһы тойон өһүө баһыттан "ноо" диэн хаһытаабыта үһү. Оттон биһиги кулубаларбыт Досдоромтор «бу Бакыр олонхоһутун курдук олонхоһут ханна да суох» диэн кэпсирдэллэр. Оттон кэнники Ырыа Ылдьаа, Күөх Сүөдэр, бу мин, бу Уулаах буоламмыт барбах тэһийбэтэх эрэ киһи истэ түһэр дьонубут..." [2, с. 296].

Оттон суруйааччы Эрилик Эристиин олонхоһут бири идэлээхтэрин үрдүктүк тутарын, сэтээрэрин, сыаналыырын бэлиэтии көрөбүт. Ол да иһин кини суруйааччы быһыытынан кунээҕи эрэ тизмэлэринэн мунурдамакка, үйүлээҕи хаалларар сорукутааҕа суруйбут ыстатыйаларыттан көстөр. Манна олонхо курдук умнуллубат улуу айымньы өлбөт-сүппэт суолтатын бэркэ өйдөөбүтүн, тус бэйэтинэн көмөлөһөр баҕалааһын чорботор наадалаах. Бу олонхону үйүтүтэр дьонун үлэҕэ Эрилик Эристиин П.А.Ойуунускайы кытта бири өйдөөҕө-санаалааҕа, оттон икки олонхоһут-суруйааччы ити болгуруоска изжиллэн кэпсэппиттэрэ, алтыспыттары элбэх буолуохтаах.

Классик-суруйааччы Эрилик Эристиин барыта түөрт олонхону: «Талыы-талба бухатыыр», «Хаалбат-сүппэт хараһыктаах хааннаах Харалаах Мохоһоп», «Айыы Дьөһүөл», «Буура Дохсун» айан, суруйан хаалларбыта. Икки маннайгы олонхолор кылгас кэм-мэйдээхтэр уонна кэпсээн кизбинэн суруллубуттар. Оттон «Буура Дохсун» олонхо өр сылларга рукопиһынан сылпытын суруйааччы Иван Егорович Федосеев уонна учуонай Николай Николаевич Тобуруокап көрөн истэн, бэлэмнээн 1993 с. бэчээтлэппиттэрэ. Суруйааччы эссе сиппит-хоппут уон тыһыынчаттан тахса строкалаах «Айыы Дьөһүөл» олонхото билигин бэчээккэ бэлэмнээн сылдьар.

Эрилик Эристиин тыла-өһө, норуот тылын уус-уран айымньытыттан силэс тардан сириэдийбит буолан, барҕа баай, эргиччи этигэн. Кини айар үлэтин сүрүн уратыта, тус бэйэтин хатыламмат буочара кини ханньк баҕарар айымньытыгар кыра-бытархай

диэн араарбакка, очугуй диэн омну-олаабакка, ымпыгар-чымпыгар тийэ ирэн-хорон, изиэн – куйан ойуулуур, хоһуйар дьобура буолар.

«Кэриэс туолуута» сэтэни тылын-өһүн кэрэтэ, хомоһой хомуһуна, уус-уран дэгэтэ, умсугулар күүһэ саха норуотун тылын айымньыларын уратыларын кытта ыкса ситимнээҕэ хараха бырабыллар. Ону суруйааччы тылыгар, хоһуйуугар, ойуулааһынарыгар, сүрүн дьоруой Уулаах Уйбаан этэр тылыгар, санарар санатыгар да бэлиэтиэххэ сөп.

Сэтэни манньк саҕаланар: «Уулаах Уйбаан сийиктээх систэри бысталаан, адырбайдаах аппалары туораталаан, ырааһыран ыла-ыла ыбыллабаастаммыт, ыллыга-аартыга буолэммит Дьаҕа баһын ыырыттан тахсан, дьыэрэһэйдири тинилэх тизрийбит дьэрэһээннээх хонуулар устун, атаралыыр атаах айгыстыбыт айан суолугар киирэн кэглэ уонна сыһан – оһон испит атахтарын сыһыата таарыйа, аа-дьуо хааман Өргөн-нөөх үрэгин үс салаатыттан биридэрин тэннэри тутан бара турда. Кини бу Дьаҕа үрүгэ баһыгар хослох саҕа хотонноох, куруук кур киилээх, ыт уйатын саҕа ысыпаттан бур-бур буруо таһааран, ыал буолан олорор этэ» [3, с.278].

"Саха – айылҕа оҕото" диэн мэтээҕэ эппэттэр. Суруйааччы сайыны ис-иһиттэн истинник саныырын, уһулчу чорботон таптыырын кини айылҕаны ойуулуурга көрөбүт. «Кэриэс туолуута» сэтэниэ саамаан сайыны манньк ойуулуур: «Сайынны килбизээннээх кэрэ күн кизн халлаан кэтит өрөбүтүгэр тийэн турбута. Кизн үрэх үрдүк хайаларын үрдүлэринэн иилии түһэн барбыт сис тыа дьылҕан тииттэрин күөх лабаалара кыра соҕус сиккиэр тыалтан күөгэлдүйһэн – нусхалдыһан хамсыы тураллара. Ыры-чып ырыалаах күөргэй чыһаахтар, күөх куйаар иһигэр көтөн тахсан, бигээн-бигээн бири сиргэ тохтоон, күндү күөмэйдэринэн көрүлүүнэри сылдьаллара... Хонуу барыта, сийдэһи тирибиттии, дьэрэһээн ойууланан көстөрө. Айылҕа миннигэс сыла сабыта бизэрэ» [4, с.280].

Чинчийээчилэр да бааны, ааҕааччылар да бааны Эрилик Эристиини мэттириэт маастарын быһыытынан бэлиэтиллэрэ мэтээҕэ буолбатах. Ол курдук, кини айымньыларыгар эгэлгэ өтнөөх кырааскаларынан уран-уус урулүйдүт курдук айыталаабыт мэттириэттэрэ ааҕааччы иннигэр бу баарды көстөн кэпсэллэр. Манна суруйааччы олонхоһут талаана таһынан таһымньыры «Буура Дохсун» олонхотугар бухатыырын мэттириэтин манньк ойуулуур:

Умһаммыт укуптаат тимир курдук
Уолан-хаан утуктаах,
Балталаммыт тимир курдук
Бараа хара быччынтаах,
Сыйыһы тимир курдук
Сылбаран кырыы харылаах,
Кутуу тимир курдук
Курбуу хаан куннаах,
Былас мындаалаах,
Хотой оҕотун курдук
Умсары унуохтаах,
Хахай оҕотун курдук
Хардары харамнылаах,
Хайымардаах харахтаах,
Харса буурай хааннаах
Ыйыллабас сэбэрэлээх,
Ылар дьыллэ дьүһүннээх эбит... [5, с.17-18].

Бухатыыр мэттириэтигэр тэннэбил, эпитет дэлэйдик көстөр. Ол кини айымньыларыгар эмиз көстөр. Чинчийэн көрдөххө, аҕаардаах «Кэриэс туолуута» сэтэнигэр 200-тэн тахса тэннэбили туттубут эбит. Сүрүн дьоруой Уулаах

Уйбаан мэттириэтин суруйааччы ымпыктаан-чымпыктаан ойуулуур: «Уулаах – үрэх баһын кинитэ буолан, дьүһүннүүн-бодолуун, танастыын – салтыын, кэр-дэбэр киһи. Кини маадыаһар атахтаах, кэтит сарыннаах, кылгас лыхаҕар моойдоох, атыыр оҕус сүүтүн түүтүн курдук будьурхай баттахтаах, кэтит кэтириилээх, хатырыктыыт балласты-гас уостаах, кыламанна суох кыараҕас харахтаах. Оттон таһаҕа буоллаһына – түүлээх ынах тириэтэ этэрбэһи, оһун тээрэ түһэрэн баран, хас да сиринэн эриллибит иирчэх талахтарынан сизгэлээн кэбиспит, оһон-манан хах абыраһардаах даба баркылаах, иһин туһунан илдьирийбит эргэ ырбаахытын, быахтары, хататтары, холо иилинэр харангалары намыһалаах дьирим куруу-нан бобо тардыммыт, тырыттыбыт халтан соһу саныгар бүк ырахпыт, оройунан тобуллубут чомпой баргэһэни сүүтүн дикки умса уурумму» [6, с.279].

Эрилик Эристиин революция иннинээҕи олоһу-дьаһаҕы, Олунньутааҕы уонна Сэттинньитээҕи (1917 с.) революциялар мөһүрүүр мөккүөрдэрин, утарыта турууларын, граждандскай сэрии уот-буурба сылла-рын уонна эйэлээх олох тустарынан туох-хайдых баарынан, кырдыгынан ойуулаабыта күн-дьыл аһа көтөбүн айы историческай суолтата улаатан, диригээн иһэр Саха литературатигэр норуоттар доҕордоһууларын, интернационализм уонна патриотизм тизмэлэрин өрө тутан киллэрбит үтүөлээх.

Кини "Маарыкчаан ыччаттара" романыгар төрөөбүт-үөскээбит, тоҕус томтордоох Чурапчытын дириг ис хоһоонноох, барҕа баай былыргытын кизиник көрдөрбүтэ, өбүгэ дьоммут олохторун урукку өттүгэр күлүккэ хаалбыт күлүмэх, уустук көстүүлэрин сээркээн сэтэһиити сийилии сэтэргээбитэ. Оттон саха литературатигэр маннайгы романист-суруйааччы быһыытынан айар үлэ кизн аартыгын арыйар.

Түмүктээн эттэххэ, саха билигинни уус-уран литературатигэр төрүттээчилэртэн биридэстэрэ, классик-суруйааччы, биллиилээх прозаик, талааннаах олонхоһут Семен Степанович Яковлев-Эрилик Эристиин саха норуотугар хаалларбыт уус-уран нэһилиэстибэтинэн саха литературатигэр сайдыытыгар көмүс кылааты киллэрбитэ. Кини баай уус-уран нэһилиэстибэтин философията тулаһыыр эйгэҕэ убаарабат таптаһы, сарданалаах сарсынныга бигэ эрэпи ингэрэ туруоба.

ТУҔАНЫЛЛЫБЫТ ЛИТЭРЭТИИ-РЭ:

1. Слепцов П.А. Якутский литературный язык. Формирование и развитие общенациональных норм. Новосибирск: Наука, 1990.
2. Эрилик Эристиин. Маарыкчаан ыччаттара. Роман, сэтэни, кэпсээннэр. Дьоккуускай: кинигэ кыһата, 1983.
3. Эмиз онно.
4. Эмиз онно.
5. Эрилик Эристиин. Буура Дохсун. Дьоккуускай: Бичик, 1993.
6. Эрилик Эристиин. Маарыкчаан ыччаттара. Роман, сэтэни, кэпсээннэр. Дьоккуускай: кинигэ кыһата, 1983.

Сардана Ивановна ЕРЕМЕЕВА,
С.А.Новгородов аатынан Чурапчы орто оскуолатын саха тылыгар уонна литературатыгар учуутала,
С.С.Яковлев - Эрилик Эристиин сизнэ.
Егор Гаврильевич ВИНУКОВ,
философия наукатын кандидата,
доцент.

МИН ЭДЬИЙИМ

Мин эдьийбин таптыбын,
Мин эдьийбин кытта утууабын,
Мин эдьийбин кытта аһыбын,
Мин эдьийбин кытта

отоннуубун,
Мин эдьийбин кытта сибэккигэ
уу кутабын,
Мин эдьийбин кытта ас
астыбын,
Мин эдьийбин кытта

ооннуубун,
Мин эдьийбин кытта куруутун
сылдыам!
Эвелина ЯНЦЕН,
5 саастаах, Арылаах
нэһилиэгин "Биһик" уһуяанын
иитиллээччитэ.

МИН ИЙЭМ

Мин ийэм кып - кыраһыабай,
Хал - хара харахтаах,
Синньигэс хаастаах,
Уһун хара баттахтаах.

Мин ийэм үлэһит,
Барытын сатыыр.
Ас астыыр, таңас тигэр,
Ылпыыр, үңкүүлүүр.

Ийэм кырачаан
Кыыс оҕону төрөппүтэ,
Бары күүтүлүт,
Бары үөрбүлүт.

Ийэбэр көмөлөһөбүн,
Ийэбин харыстыыбын,
Ийэбин күүскэ таптыыбын,
Сылпыыбын, махтанабын!

Максим ФИЛАТОВ,
6 саастаах, «Чуораанчык»
оҕону сайыннарар киин - 5-с
саадын иитиллээччитэ.

МИН ИЙЭМ

Мин ийэм кыраһыабай,
Мин ийэм нарын,
Мин ийэм эйбэс санаалаах,
Мин ийэбин таптыыбын.

Моя мама красивая,
Моя мама нежная,
Моя мама милая,
Люблю свою маму.

My Mom is pretty,
My Mom is sweet,
My Mom is the best mommy,
You will ever meet.

Алгыстаан МЕСТНИКОВ,
6 саастаах, Толоон нэһилиэгин
«Сулусчаан» уһуяан
иитиллээччитэ.

Биир кыыс баара.
Ол кыыс соботоһо апарар, кими да
билбэт,
Оскуолаҥа соботобун биир

лаартаҥа апарар.

Ол кыыс үөрбэр туйгун,
Ол кыыс истин санаалаах.
Доборо кыыска аат бизрбит.
Кыыс аата Тая эбит,
Үтүс кылаас үөрэнээччитэ!

Вадим ПОПОВ,
Хатылы орто оскуолатын 3-с
кылааһын үөрэнээччитэ. Биһигэ
үөрэнэр кыһыгар Тая
Максимоваҥа аныыр.

КЭРЭ КЫЫС

Кыыс сибэкки — кэрэ, мааны,
Үчүгэй санаалаах — кэрэ кыыс,
Кыргыттар-мааны оҕолор,
Кыргыттар — кэрэ куолар,
Кыргыттар суох олох суох!
Кыргыттары таптаан,
Кыргыттары харыстаан!

Айсизн ЯКОВЛЕВ,
Хатылы орто оскуолатын 3-с
кылааһын үөрэнээччитэ.

МОЯ СОФИЯ

Люблю свою сестренку
Милую Софию.
Красивую, смешную
И немножко неуклюжую.
Моя сестра София
Маленькая озорница,
Плачет и смеется.
Все на ручки просится.

Ярик КОНСТАНТИНОВ,
Амма орто оскуолатын 5-с
кылааһын үөрэнээччитэ.

ЭДЬИЙ ААНЫС

Мин эдьийим — Ааныс,
Кини наһаа үчүгэй,
Мэлдьи күүлэйдии кэлэр,
Элбэххэ миһигин үөрэтэр.
Эдьий Ааныс кыраһыабай,
Олус минньигэстик астыыр,
Куруутун эрийэн туоһулаһар.
Доруобай буоллун кини.
Мин эдьийбин таптыыбын.

Миша БАРАШКОВА,
Арылаах орто оскуолатын
3-с кылааһын үөрэнээччитэ.

Ийэм сылайбатын дин
Бырааһын көрөргө көмөлөһөбүн.
Ылааханы көтөхпөлүтүн дин
Мал тутан көмөлөһөбүн.
Ийэм доруобай буоллун дин
Куруук үөрдэ сылдьабын.

Святослав Слепцов,
И.М. Павлов аатынан Чурапчы
орто оскуолатын 1-кы кылааһын
үөрэнээччитэ.

ЭБЭЭМ МИЭНЭ

Эбээм миэнэ эйбэс,
Эбээм миэнэ үлэһит,
Эбээм куруук кыраһыабай,
Эбээм олус үөрүннээн.
Аһа барыта минньигэс,
Алаадыта амтаннаах,
Астык да күөрчэхтээх,
Аһа куруук дэлэй.
Эбээ оҕото мин баарбын.

Тахсар күнэ мин буолабын.
Эбээбин наһаа таптыыбын!
Хаһан тийиэн үөрдэбин?

Алёна ХАРИТОНОВА,
С.А. Новгородов аатынан
Чурапчы орто оскуолатын 2-с
«а» кылааһын үөрэнээччитэ.

Ийэм биһик ырыатын,
Нарын - намчы куолаһын,
Сылаас, сымнаас илиитин
Кыра сааспыттан өйдүүбүн.
Ийэм аһа минньигэһиэн,
Тикпит таңаһа сылааһыан!
Минньигэс мичээрлэн
Дьыбыт иһин сырдатар.
Кини суоҕар аҕабынан
Чуңкуйабыт, суохтуубут,
Аан аһылларын кэтэһэн,
Долгууабыт, күүтэбит.
Кини кичирэн кэллээ,
Мичээрин бэлэхтиээ,
Оччобуна биһигиттэн
Дьолтоох киһи суоҕун тэнэ.
Ийэбитин харыстыабын,
Элбэхтэ көмөлөһүүбүн.
Киниэн эрэ сырдатан,
Олохтун тутсарыабын!

Сергей ГОВОРОВ,
Сылан орто оскуолатын 7-с
кылааһын үөрэнээччитэ.

ИЙЭ БУОЛУУ

Эн миэхэ ураты бэлэх буолангың
Үрдүк Айыылартан айыллан
кэлбикэр,
Үрүң күнүм атыннык тыктыта,
Өйүм — санаам дьанкэрэн кэлбитэ.

Аан маннай эйиһигин илиибэр
ылбыллар,
Сүрбүм нүөлүгүн, долгууан
ылбытым.
Күн сирэ эрижкэс өгүнэн
кыыспыта,
Олобум биэр түгэн кизкэйэ
түстүтэ.

Аан маннай мичээрдээн,
хардылаан барбыккар,
Үөрүүбэр уйдаран, иһийэн
ылбытым.
Илиһигин уунангың «ийэ»
дизбикэр,
Ийэ сир дьолун барытын
билбитим.

Кыыс оҕо төрөөннүң олохпун
кизгээттиң,
Дьың кэргэн чопчута, сулуһа эн
буоллун,
Эн миэхэ көмөбүн аадаммын
сиплэппин,
Абабар кэрэбин ойуулаан
эплэппин!

Люция РОМАНОВА,
«Чуораанчык» уһуяан
бэлэмнэни болох төрөппүтэ.

(Handwritten signature)

Муниципальное образование «Чурапчинский улус (район)»
Республики Саха (Якутия)
ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 311

с. Чурапча от 24 октября 2018 года
О назначении общественных слушаний по проекту
Стратегии социально-экономического развития
МО «Чурапчинский улус (район)» РС (Я) на период
до 2030 года

(с изменениями и дополнениями постановлением администрации МО «Чурапчинский улус (район)» РС (Я) от 26.10.2018 г. № 314)

В соответствии с Федеральным законом от 21.07.2014 г. № 212-ФЗ (ред. от 03.07.2016) "Об основах общественного контроля в Российской Федерации", решением уполномоченного Совета депутатов МО «Чурапчинский улус (район)» РС (Я) от 29.06.2017 года № 264 «О разработке стратегии социально-экономического развития муниципального образования «Чурапчинский улус (район)», постановлено:

1. Назначить проведение общественных слушаний по проекту Стратегии социально-экономического развития МО «Чурапчинский улус (район)» РС (Я) на период до 2030 года на 09 ноября 2018 года в 11 часов 00 минут в актовом зале администрации МО «Чурапчинский улус (район)» РС (Я), с. Чурапча, улица Ленина, дом 11, 2 этаж.

Определить местом доступа для ознакомления юридических и физических лиц с проектом Стратегии социально-экономического развития МО «Чурапчинский улус (район)» РС (Я) на период до 2030 года Администрацию МО «Чурапчинский улус (район)» РС (Я) кабинет 213 (отдел экономики ФКУ Чурапчинского улуса), администрацию МО «Арыласский наслег», администрацию МО «Алларский наслег», администрацию МО «Бакыласский наслег», администрацию МО «Булдугасский наслег», администрацию МО «Кылаасский наслег», администрацию МО «Мугуйасский наслег», администрацию МО «Окулуасский наслег», администрацию МО «Солоньасский наслег», администрацию МО «Сыленасский наслег», администрацию МО «Телеасский наслег», администрацию МО «Хадарасский наслег», администрацию МО «Халыасский наслег», администрацию МО «Хотомасский наслег», администрацию МО «Чавдарасский наслег», администрацию МО «Чурапчинский наслег».

В электронном виде материалы размещены на официальном сайте МО «Чурапчинский улус (район)» РС (Я) и разделе «Экономика», подраздел «Прогноз социально-экономического развития МР».

2. Создать комиссию в следующем составе:
Ноговицын А.Т. – глава МО «Чурапчинский улус (район)» РС (Я), председатель комиссии;
Матвеев И.К. – заместитель главы по экономике, финансам и инвестиционной политике, заместитель председателя комиссии;
Ноговицын А.А. – первый заместитель главы улуса;
Васильев Р.Г. – заместитель главы улуса по строительству;
Аммосов И.И. – заместитель главы улуса по социальной и культурной политике;

Брыляков Т.Т. – начальник ФКУ Чурапчинского улуса;
Макаров Л.А. – начальник управления по развитию, транспорту и развитию информационных технологий администрации улуса;
Заболовский М.П. – начальник социального управления администрации улуса;
Павлова Т.В. – начальник МКУ «Управление образованием Чурапчинского улуса (район)»;
Полов Дж.Д. – начальник МКУ «Чурапчинское улусное управление культуры»;
Степанов А.А. – начальник МКУ «Служба служебного задания по строительству, архитектуре и эксплуатации Чурапчинского улуса»;

Захаров А.П. – начальник МКУ «Управление сельского хозяйства Чурапчинского улуса»;

Карпачевская Ю.С. – начальник отдела экономики ФКУ Чурапчинского улуса, секретарь комиссии;

Гуркина А.М. – главный специалист отдела экономики ФКУ Чурапчинского улуса, секретарь комиссии;

Федорова Л.Ю. – главный специалист отдела экономики ФКУ Чурапчинского улуса;

Канжонин Е.Н. – ведущий специалист отдела экономики ФКУ Чурапчинского улуса;

Кондратьев В.И. – руководитель ГАУ «Центр стратегических исследований РС (Я)»;

Торговкина Г.А. – заместитель руководителя ГАУ «Центр стратегических исследований РС (Я)»;

Степанов И.А. – главный секретарь ГАУ «Центр стратегических исследований РС (Я)»;

Матвеева А.П. – заместитель заведующего сектором исследований человеческого капитала и развития территорий ГАУ «Центр стратегических исследований РС (Я)»;

4. Прием замечаний и предложений от населения и общественности осуществляется со дня официального опубликования настоящего постановления до дня проведения общественных слушаний.

5. Направить предложения по проекту Стратегии по адресу: 678670, Республика Саха (Якутия), с. Чурапча, улица Ленина, дом 11, кабинет 213. Контактное лицо – Карпачевская Ю.С. Контактный телефон: 8 (41151) 41-120 или в отдел экономики ФКУ Чурапчинского улуса по электронной почте: mlnchurap@mail.ru.

6. ФКУ Чурапчинского улуса опубликовать настоящее постановление в улусной газете «Сага Олох» и разместить на официальном сайте МО «Чурапчинский улус (район)» РС (Я).

7. Контроль над исполнением настоящего постановления оставляю за собой.

А.Т. НОГОВИЦЫН, глава МО «Чурапчинский улус».

Об ознакомлении с материалами проекта стратегии СЭР улуса на период до 2030 года

Постановлением главы улуса от 24.10.2018 г. № 311 назначено проведение общественных слушаний по проекту «Стратегии социально-экономического развития МО «Чурапчинский улус (район)» РС (Я) на период до 2030 года».

Ознакомиться с этими материалами вы можете на официальном сайте МО «Чурапчинский улус (район)» РС (Я) разделе «Экономика», подраздел «Прогноз социально-экономического развития МР», а также можете получить их в электронном виде на своем электронном почтовом ящике в администрации улуса.

Рассмотрение заявки до **15 минут**

ЗАЙМ ЭКСПРЕСС

от **0,7%** в день

С. ЧУРАПЧА, ул. Ленина, 51, здание Сбербанка, тел. 8-41151-42-411, 8-984-117-41-20;

ПОСКОЛЬ ЗАЙМЫ ПРОСРОЧИЛИСЬ: 14.10.2018 – 1,00% в день, 15.10.2018 – 1,00% в день, 16.10.2018 – 1,00% в день, 17.10.2018 – 1,00% в день, 18.10.2018 – 1,00% в день, 19.10.2018 – 1,00% в день, 20.10.2018 – 1,00% в день, 21.10.2018 – 1,00% в день, 22.10.2018 – 1,00% в день, 23.10.2018 – 1,00% в день, 24.10.2018 – 1,00% в день, 25.10.2018 – 1,00% в день, 26.10.2018 – 1,00% в день, 27.10.2018 – 1,00% в день, 28.10.2018 – 1,00% в день, 29.10.2018 – 1,00% в день, 30.10.2018 – 1,00% в день, 31.10.2018 – 1,00% в день, 01.11.2018 – 1,00% в день, 02.11.2018 – 1,00% в день, 03.11.2018 – 1,00% в день, 04.11.2018 – 1,00% в день, 05.11.2018 – 1,00% в день, 06.11.2018 – 1,00% в день, 07.11.2018 – 1,00% в день, 08.11.2018 – 1,00% в день, 09.11.2018 – 1,00% в день, 10.11.2018 – 1,00% в день, 11.11.2018 – 1,00% в день, 12.11.2018 – 1,00% в день, 13.11.2018 – 1,00% в день, 14.11.2018 – 1,00% в день, 15.11.2018 – 1,00% в день, 16.11.2018 – 1,00% в день, 17.11.2018 – 1,00% в день, 18.11.2018 – 1,00% в день, 19.11.2018 – 1,00% в день, 20.11.2018 – 1,00% в день, 21.11.2018 – 1,00% в день, 22.11.2018 – 1,00% в день, 23.11.2018 – 1,00% в день, 24.11.2018 – 1,00% в день, 25.11.2018 – 1,00% в день, 26.11.2018 – 1,00% в день, 27.11.2018 – 1,00% в день, 28.11.2018 – 1,00% в день, 29.11.2018 – 1,00% в день, 30.11.2018 – 1,00% в день, 01.12.2018 – 1,00% в день, 02.12.2018 – 1,00% в день, 03.12.2018 – 1,00% в день, 04.12.2018 – 1,00% в день, 05.12.2018 – 1,00% в день, 06.12.2018 – 1,00% в день, 07.12.2018 – 1,00% в день, 08.12.2018 – 1,00% в день, 09.12.2018 – 1,00% в день, 10.12.2018 – 1,00% в день, 11.12.2018 – 1,00% в день, 12.12.2018 – 1,00% в день, 13.12.2018 – 1,00% в день, 14.12.2018 – 1,00% в день, 15.12.2018 – 1,00% в день, 16.12.2018 – 1,00% в день, 17.12.2018 – 1,00% в день, 18.12.2018 – 1,00% в день, 19.12.2018 – 1,00% в день, 20.12.2018 – 1,00% в день, 21.12.2018 – 1,00% в день, 22.12.2018 – 1,00% в день, 23.12.2018 – 1,00% в день, 24.12.2018 – 1,00% в день, 25.12.2018 – 1,00% в день, 26.12.2018 – 1,00% в день, 27.12.2018 – 1,00% в день, 28.12.2018 – 1,00% в день, 29.12.2018 – 1,00% в день, 30.12.2018 – 1,00% в день, 31.12.2018 – 1,00% в день, 01.01.2019 – 1,00% в день, 02.01.2019 – 1,00% в день, 03.01.2019 – 1,00% в день, 04.01.2019 – 1,00% в день, 05.01.2019 – 1,00% в день, 06.01.2019 – 1,00% в день, 07.01.2019 – 1,00% в день, 08.01.2019 – 1,00% в день, 09.01.2019 – 1,00% в день, 10.01.2019 – 1,00% в день, 11.01.2019 – 1,00% в день, 12.01.2019 – 1,00% в день, 13.01.2019 – 1,00% в день, 14.01.2019 – 1,00% в день, 15.01.2019 – 1,00% в день, 16.01.2019 – 1,00% в день, 17.01.2019 – 1,00% в день, 18.01.2019 – 1,00% в день, 19.01.2019 – 1,00% в день, 20.01.2019 – 1,00% в день, 21.01.2019 – 1,00% в день, 22.01.2019 – 1,00% в день, 23.01.2019 – 1,00% в день, 24.01.2019 – 1,00% в день, 25.01.2019 – 1,00% в день, 26.01.2019 – 1,00% в день, 27.01.2019 – 1,00% в день, 28.01.2019 – 1,00% в день, 29.01.2019 – 1,00% в день, 30.01.2019 – 1,00% в день, 31.01.2019 – 1,00% в день, 01.02.2019 – 1,00% в день, 02.02.2019 – 1,00% в день, 03.02.2019 – 1,00% в день, 04.02.2019 – 1,00% в день, 05.02.2019 – 1,00% в день, 06.02.2019 – 1,00% в день, 07.02.2019 – 1,00% в день, 08.02.2019 – 1,00% в день, 09.02.2019 – 1,00% в день, 10.02.2019 – 1,00% в день, 11.02.2019 – 1,00% в день, 12.02.2019 – 1,00% в день, 13.02.2019 – 1,00% в день, 14.02.2019 – 1,00% в день, 15.02.2019 – 1,00% в день, 16.02.2019 – 1,00% в день, 17.02.2019 – 1,00% в день, 18.02.2019 – 1,00% в день, 19.02.2019 – 1,00% в день, 20.02.2019 – 1,00% в день, 21.02.2019 – 1,00% в день, 22.02.2019 – 1,00% в день, 23.02.2019 – 1,00% в день, 24.02.2019 – 1,00% в день, 25.02.2019 – 1,00% в день, 26.02.2019 – 1,00% в день, 27.02.2019 – 1,00% в день, 28.02.2019 – 1,00% в день, 29.02.2019 – 1,00% в день, 30.02.2019 – 1,00% в день, 01.03.2019 – 1,00% в день, 02.03.2019 – 1,00% в день, 03.03.2019 – 1,00% в день, 04.03.2019 – 1,00% в день, 05.03.2019 – 1,00% в день, 06.03.2019 – 1,00% в день, 07.03.2019 – 1,00% в день, 08.03.2019 – 1,00% в день, 09.03.2019 – 1,00% в день, 10.03.2019 – 1,00% в день, 11.03.2019 – 1,00% в день, 12.03.2019 – 1,00% в день, 13.03.2019 – 1,00% в день, 14.03.2019 – 1,00% в день, 15.03.2019 – 1,00% в день, 16.03.2019 – 1,00% в день, 17.03.2019 – 1,00% в день, 18.03.2019 – 1,00% в день, 19.03.2019 – 1,00% в день, 20.03.2019 – 1,00% в день, 21.03.2019 – 1,00% в день, 22.03.2019 – 1,00% в день, 23.03.2019 – 1,00% в день, 24.03.2019 – 1,00% в день, 25.03.2019 – 1,00% в день, 26.03.2019 – 1,00% в день, 27.03.2019 – 1,00% в день, 28.03.2019 – 1,00% в день, 29.03.2019 – 1,00% в день, 30.03.2019 – 1,00% в день, 31.03.2019 – 1,00% в день, 01.04.2019 – 1,00% в день, 02.04.2019 – 1,00% в день, 03.04.2019 – 1,00% в день, 04.04.2019 – 1,00% в день, 05.04.2019 – 1,00% в день, 06.04.2019 – 1,00% в день, 07.04.2019 – 1,00% в день, 08.04.2019 – 1,00% в день, 09.04.2019 – 1,00% в день, 10.04.2019 – 1,00% в день, 11.04.2019 – 1,00% в день, 12.04.2019 – 1,00% в день, 13.04.2019 – 1,00% в день, 14.04.2019 – 1,00% в день, 15.04.2019 – 1,00% в день, 16.04.2019 – 1,00% в день, 17.04.2019 – 1,00% в день, 18.04.2019 – 1,00% в день, 19.04.2019 – 1,00% в день, 20.04.2019 – 1,00% в день, 21.04.2019 – 1,00% в день, 22.04.2019 – 1,00% в день, 23.04.2019 – 1,00% в день, 24.04.2019 – 1,00% в день, 25.04.2019 – 1,00% в день, 26.04.2019 – 1,00% в день, 27.04.2019 – 1,00% в день, 28.04.2019 – 1,00% в день, 29.04.2019 – 1,00% в день, 30.04.2019 – 1,00% в день, 01.05.2019 – 1,00% в день, 02.05.2019 – 1,00% в день, 03.05.2019 – 1,00% в день, 04.05.2019 – 1,00% в день, 05.05.2019 – 1,00% в день, 06.05.2019 – 1,00% в день, 07.05.2019 – 1,00% в день, 08.05.2019 – 1,00% в день, 09.05.2019 – 1,00% в день, 10.05.2019 – 1,00% в день, 11.05.2019 – 1,00% в день, 12.05.2019 – 1,00% в день, 13.05.2019 – 1,00% в день, 14.05.2019 – 1,00% в день, 15.05.2019 – 1,00% в день, 16.05.2019 – 1,00% в день, 17.05.2019 – 1,00% в день, 18.05.2019 – 1,00% в день, 19.05.2019 – 1,00% в день, 20.05.2019 – 1,00% в день, 21.05.2019 – 1,00% в день, 22.05.2019 – 1,00% в день, 23.05.2019 – 1,00% в день, 24.05.2019 – 1,00% в день, 25.05.2019 – 1,00% в день, 26.05.2019 – 1,00% в день, 27.05.2019 – 1,00% в день, 28.05.2019 – 1,00% в день, 29.05.2019 – 1,00% в день, 30.05.2019 – 1,00% в день, 31.05.2019 – 1,00% в день, 01.06.2019 – 1,00% в день, 02.06.2019 – 1,00% в день, 03.06.2019 – 1,00% в день, 04.06.2019 – 1,00% в день, 05.06.2019 – 1,00% в день, 06.06.2019 – 1,00% в день, 07.06.2019 – 1,00% в день, 08.06.2019 – 1,00% в день, 09.06.2019 – 1,00% в день, 10.06.2019 – 1,00% в день, 11.06.2019 – 1,00% в день, 12.06.2019 – 1,00% в день, 13.06.2019 – 1,00% в день, 14.06.2019 – 1,00% в день, 15.06.2019 – 1,00% в день, 16.06.2019 – 1,00% в день, 17.06.2019 – 1,00% в день, 18.06.2019 – 1,00% в день, 19.06.2019 – 1,00% в день, 20.06.2019 – 1,00% в день, 21.06.2019 – 1,00% в день, 22.06.2019 – 1,00% в день, 23.06.2019 – 1,00% в день, 24.06.2019 – 1,00% в день, 25.06.2019 – 1,00% в день, 26.06.2019 – 1,00% в день, 27.06.2019 – 1,00% в день, 28.06.2019 – 1,00% в день, 29.06.2019 – 1,00% в день, 30.06.2019 – 1,00% в день, 01.07.2019 – 1,00% в день, 02.07.2019 – 1,00% в день, 03.07.2019 – 1,00% в день, 04.07.2019 – 1,00% в день, 05.07.2019 – 1,00% в день, 06.07.2019 – 1,00% в день, 07.07.2019 – 1,00% в день, 08.07.2019 – 1,00% в день, 09.07.2019 – 1,00% в день, 10.07.2019 – 1,00% в день, 11.07.2019 – 1,00% в день, 12.07.2019 – 1,00% в день, 13.07.2019 – 1,00% в день, 14.07.2019 – 1,00% в день, 15.07.2019 – 1,00% в день, 16.07.2019 – 1,00% в день, 17.07.2019 – 1,00% в день, 18.07.2019 – 1,00% в день, 19.07.2019 – 1,00% в день, 20.07.2019 – 1,00% в день, 21.07.2019 – 1,00% в день, 22.07.2019 – 1,00% в день, 23.07.2019 – 1,00% в день, 24.07.2019 – 1,00% в день, 25.07.2019 – 1,00% в день, 26.07.2019 – 1,00% в день, 27.07.2019 – 1,00% в день, 28.07.2019 – 1,00% в день, 29.07.2019 – 1,00% в день, 30.07.2019 – 1,00% в день, 31.07.2019 – 1,00% в день, 01.08.2019 – 1,00% в день, 02.08.2019 – 1,00% в день, 03.08.2019 – 1,00% в день, 04.08.2019 – 1,00% в день, 05.08.2019 – 1,00% в день, 06.08.2019 – 1,00% в день, 07.08.2019 – 1,00% в день, 08.08.2019 – 1,00% в день, 09.08.2019 – 1,00% в день, 10.08.2019 – 1,00% в день, 11.08.2019 – 1,00% в день, 12.08.2019 – 1,00% в день, 13.08.2019 – 1,00% в день, 14.08.2019 – 1,00% в день, 15.08.2019 – 1,00% в день, 16.08.2019 – 1,00% в день, 17.08.2019 – 1,00% в день, 18.08.2019 – 1,00% в день, 19.08.2019 – 1,00% в день, 20.08.2019 – 1,00% в день, 21.08.2019 – 1,00% в день, 22.08.2019 – 1,00% в день, 23.08.2019 – 1,00% в день, 24.08.2019 – 1,00% в день, 25.08.2019 – 1,00% в день, 26.08.2019 – 1,00% в день, 27.08.2019 – 1,00% в день, 28.08.2019 – 1,00% в день, 29.08.2019 – 1,00% в день, 30.08.2019 – 1,00% в день, 31.08.2019 – 1,00% в день, 01.09.2019 – 1,00% в день, 02.09.2019 – 1,00% в день, 03.09.2019 – 1,00% в день, 04.09.2019 – 1,00% в день, 05.09.2019 – 1,00% в день, 06.09.2019 – 1,00% в день, 07.09.2019 – 1,00% в день, 08.09.2019 – 1,00% в день, 09.09.2019 – 1,00% в день, 10.09.2019 – 1,00% в день, 11.09.2019 – 1,00% в день, 12.09.2019 – 1,00% в день, 13.09.2019 – 1,00% в день, 14.09.2019 – 1,00% в день, 15.09.2019 – 1,00% в день, 16.09.2019 – 1,00% в день, 17.09.2019 – 1,00% в день, 18.09.2019 – 1,00% в день, 19.09.2019 – 1,00% в день, 20.09.2019 – 1,00% в день, 21.09.2019 – 1,00% в день, 22.09.2019 – 1,00% в день, 23.09.2019 – 1,00% в день, 24.09.2019 – 1,00% в день, 25.09.2019 – 1,00% в день, 26.09.2019 – 1,00% в день, 27.09.2019 – 1,00% в день, 28.09.2019 – 1,00% в день, 29.09.2019 – 1,00% в день, 30.09.2019 – 1,00% в день, 01.10.2019 – 1,00% в день, 02.10.2019 – 1,00% в день, 03.10.2019 – 1,00% в день, 04.10.2019 – 1,00% в день, 05.10.2019 – 1,00% в день, 06.10.2019 – 1,00% в день, 07.10.2019 – 1,00% в день, 08.10.2019 – 1,00% в день, 09.10.2019 – 1,00% в день, 10.10.2019 – 1,00% в день, 11.10.2019 – 1,00% в день, 12.10.2019 – 1,00% в день, 13.10.2019 – 1,00% в день, 14.10.2019 – 1,00% в день, 15.10.2019 – 1,00% в день, 16.10.2019 – 1,00% в день, 17.10.2019 – 1,00% в день, 18.10.2019 – 1,00% в день, 19.10.2019 – 1,00% в день, 20.10.2019 – 1,00% в день, 21.10.2019 – 1,00% в день, 22.10.2019 – 1,00% в день, 23.10.2019 – 1,00% в день, 24.10.2019 – 1,00% в день, 25.10.2019 – 1,00% в день, 26.10.2019 – 1,00% в день, 27.10.2019 – 1,00% в день, 28.10.2019 – 1,00% в день, 29.10.2019 – 1,00% в день, 30.10.2019 – 1,00% в день, 31.10.2019 – 1,00% в день, 01.11.2019 – 1,00% в день, 02.11.2019 – 1,00% в день, 03.11.2019 – 1,00% в день, 04.11.2019 – 1,00% в день, 05.11.2019 – 1,00% в день, 06.11.2019 – 1,00% в день, 07.11.2019 – 1,00% в день, 08.11.2019 – 1,00% в день, 09.11.2019 – 1,00% в день, 10.11.2019 – 1,00% в день, 11.11.2019 – 1,00% в день, 12.11.2019 – 1,00% в день, 13.11.2019 – 1,00% в день, 14.11.2019 – 1,00% в день, 15.11.2019 – 1,00% в день, 16.11.2019 – 1,00% в день, 17.11.2019 – 1,00% в день, 18.11.2019 – 1,00% в день, 19.11.2019 – 1,00% в день, 20.11.2019 – 1,00% в день, 21.11.2019 – 1,00% в день, 22.11.2019 – 1,00% в день, 23.11.2019 – 1,00% в день, 24.11.2019 – 1,00% в день, 25.11.2019 – 1,00% в день, 26.11.2019 – 1,00% в день, 27.11.2019 – 1,00% в день, 28.11.2019 – 1,00% в день, 29.11.2019 – 1,00% в день, 30.11.2019 – 1,00% в день, 01.12.2019 – 1,00% в день, 02.12.2019 – 1,00% в день, 03.12.2019 – 1,00% в день, 04.12.2019 – 1,00% в день, 05.12.2019 – 1,00% в день, 06.12.2019 – 1,00% в день, 07.12.2019 – 1,00% в день, 08.12.2019 – 1,00% в день, 09.12.2019 – 1,00% в день, 10.12.2019 – 1,00% в день, 11.12.2019 – 1,00% в день, 12.12.2019 – 1,00% в день, 13.12.2019 – 1,00% в день, 14.12.2019 – 1,00% в день, 15.12.2019 – 1,00% в день, 16.12.2019 – 1,00% в день, 17.12.2019 – 1,00% в день, 18.12.2019 – 1,00% в день, 19.12.2019 – 1,00% в день, 20.12.2019 – 1,00% в день, 21.12.2019 – 1,00% в день, 22.12.2019 – 1,00% в день, 23.12.2019 – 1,00% в день, 24.12.2019 – 1,00% в день, 25.12.2019 – 1,00% в день, 26.12.2019 – 1,00% в день, 27.12.2019 – 1,00% в день, 28.12.2019 – 1,00% в день, 29.12.2019 – 1,00% в день, 30.12.2019 – 1,00% в день, 31.12.2019 – 1,00% в день, 01.01.2020 – 1,00% в день, 02.01.2020 –